EOC
EUROASIAN ONLINE CONFERENCES

ENGLAND CONFERENCE

INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION

Google Scholar zenodo OpenAIRE doi digital object identifier

INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION: a collection scientific works of the International scientific conference – London, England, 2026. Issue 6

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference **«INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION»**. Which took place in London 2026.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

XAVFSIZ INYEKSIYA QILISHNING BUGUNGI KUNDAGI ZAMONAVIY TALABBLARI VA YONDASHUVLARI

Mamadaliyeva Yoqutxon Murodjon qizi
Elektron pochta (E-mail): yoqutxonyigitaliyeva@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu tezisda zamonaviy sog‘liqni saqlash tizimida xavfsiz inyeksiya qilishning xalqaro standartlari, zamonaviy texnologik yondashuvlari va tibbiyot xodimlarini qon orqali yuquvchi infeksiyalardan himoya qilish mexanizmlari tahlil qilingan. Inyeksiya xavfsizligini ta’minlashda muhandislik nazorati vositalari (smart-shpritslar) va inyeksiya asoratlarining oldini olishda hamshiralik taktikasi ilmiy jihatdan asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: xavfsiz inyeksiya, hamshiralik aralashuvi, qon orqali yuquvchi infeksiyalar, smart-shpritslar, pasient xavfsizligi, JSST standartlari, igna sanchilishi (NSI), xavfsiz qutilar.

Kirish: Inyeksion muolajalar tibbiyot amaliyotida eng ko‘p qo‘llaniladigan va takrorlanadigan invaziv aralashuvlardan biri hisoblanadi. Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti (JSST) va Kasalliklarni nazorat qilish va oldini olish markazlari (CDC) ma’lumotlariga ko‘ra, dunyoda har yili 16 milliarddan ortiq inyeksiya amalga oshiriladi. Biroq, an’anaviy asbob-uskunalardan foydalanish, texnikaning buzilishi va noxavfsiz amaliyotlar ham pasientlar, ham tibbiyot xodimlari o‘rtasida gepatit B, C va OIV kabi konogen (qon orqali yuquvchi) xavfli infeksiyalarning tarqalishiga bevosita sabab bo‘lmoqda. Shu bois, xavfsiz inyeksiya qilishning bugungi kundagi zamonaviy talablarini tizimli tahlil etish va joriy etish tibbiyotning birlamchi vazifalaridan biridir.

Asosiy qism: Bugungi kundagi zamonaviy xavfsiz inyeksiya yondashuvlari bir-biri bilan uzviy bog‘liq bo‘lgan uchta global strategik ustunga tayanadi: pasient xavfsizligini ta’minlash, tibbiyot xodimini professional xavflardan himoya qilish va tibbiy chiqindilarni xavfsiz utilizatsiya qilish.

Klinik amaliyotda eng katta inqilobiy yangilik — bu an’anaviy bir marta ishlatiladigan plastik shpritslardan muhandislik himoyasiga ega smart-shpritslar va avtomatik bloklanuvchi (AD — Auto-Disable) tizimlarga o‘tilishidir. Zamonaviy xalqaro protokollarga ko‘ra, AD-shpritslar inyeksiya qilingandan so‘ng porshenning qayta harakatlanishini mexanik ravishda to‘sib qo‘yadi (qulflaydi), bu esa shpritslardan ikkinchi marta foydalanish imkoniyatini nolga tushiradi. Ikkinchi texnologik yo‘nalish — ignasi korpus ichiga tortiladigan shpritslar (retractable needles) va igna uchi avtomatik ravishda plastik qalqon bilan yopiladigan (shielded needles) tizimlardir. Ushbu muhandislik yechimlari tibbiyot xodimlari o‘rtasida eng ko‘p uchraydigan va xavfli hisoblangan ignaning tasodifiy sanchilishi (Needlestick Injuries — NSI) asoratini 80-85% gacha kamaytirishi klinik jihatdan isbotlangan [1, 2].

Hamshiralik taktikasi nuqtai nazaridan, dori vositalarini yuborishda klassik "Inyeksiya xavfsizligining 7 ta qoidasi" (to‘g‘ri bemor, to‘g‘ri dori, to‘g‘ri doza, to‘g‘ri yuborish yo‘li, to‘g‘ri vaqt, to‘g‘ri hujjatlashtirish va to‘g‘ri javob reaksiyasi) bugungi kunda raqamli texnologiyalar, ya’ni bemor bilaguzuklaridagi shtrix-kodlarni va dori ampulalarini skanerlash tizimi orqali avtomatlashtirilgan tarzda nazorat qilinmoqda.

Inyeksiya maydonini va terini tayyorlashda zamonaviy aseptika talablari ham tubdan o‘zgardi. An’anaviy 70 foizli tibbiy spirtdan ko‘ra, uzoq muddatli va chuqurroq bakteritsid ta’sirga ega bo‘lgan zamonaviy aralashmalar — 2% li xlorgeksidin glyukonatning izopropil spirtidagi eritmasi va povidon-yod vositalaridan keng foydalanilmoqda. Bunda hamshiradan qat’iy ravishda "30 soniya qoidasi"ga rioya qilish,

ya'ni antiseptik surtilgandan keyin uning terida to'liq qurishini kutish talab etiladi. Agar inyeksiya nam teriga qilinsa, teri yuzasidagi mikroflora igna orqali chuqur to'qimalarga kirib, postinyeksion absesslar va infiltratlar hosil qilishi, shuningdek bemorda kuchli og'riq uyg'otishi aniqlangan [3].

Inyeksiya jarayonining yakuniy bosqichi — chiqindilarni boshqarish hisoblanadi. Bugungi kunda ignani shpritsdan qo'lda ajratish, ignaga qopqoqni qayta kiyizish (recapping) qat'iyan taqiqlanadi. Zamonaviy talabga binoan, ishlatilgan shprits va ignalar muolaja tugagan joyning o'zidayoq, bir qadam ham jilmasdan, teshilmaydigan va namlik o'tkazmaydigan maxsus sariq rangli xavfsiz qutilarga (Safety Boxes / Sharps Containers) tashlanishi shart. Ushbu qutilar 3/4 qismga to'lganda xavfsiz tarzda muhrlanadi va yoqish (inkineratsiya) yoki utilizatsiya qilish uchun yuboriladi [1].

Xulosa: Xavfsiz inyeksiya qilishning zamonaviy yondashuvlari shunchaki mexanik ko'nikma emas, balki yuqori texnologik va tizimli xavfsizlik madaniyatidir. Smart-shpritslarni amaliyotga keng tatbiq etish, antiseptikaning innovatsion usullarini qo'llash va chiqindilarni to'g'ri utilizatsiya qilish shifoxona ichi infeksiyalarini minimal darajaga tushiradi, pasient xavfsizligini ta'minlaydi va tibbiyot xodimlarining hayoti hamda sog'lig'ini kasbiy xavflardan kafolatli himoya qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

World Health Organization. (2016). WHO guideline on the use of safety-engineered syringes for intramuscular, intradermal and subcutaneous injections in health care settings. Geneva: WHO. — URL: who.int

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2020). Injection Safety: What Every Healthcare Provider Needs to Know. Atlanta: CDC.

Gyawali, B., et al. (2019). Knowledge and practice of injection safety among healthcare workers: A systematic review and meta-analysis. International Journal of Infection Control, 15(3), 1-12. doi.org